

İCRA-İFLAS

Paranın Paylaştırılması

Bir alacaklı varsa ona verilir. Eğer alacağının tamamını karşılayamazsa aciz vesikası verilir.

Birden fazla alacaklı arasında paylaştırılacak olan para hepsini karşılamıyorsa; icra memurunun resen tamamlama haczi yapmasıyla karşılamaya çalışılır. (Uygulamada görülmez.) Tamamlama haczi de yetmezse sıra cetveli hazırlanır icra dairesince. 206. md'deki iflas esaslarına göre düzenlenir. Dört tane sıra vardır:

1)

a. İşçi alacakları. Ücret, kıdem, ihaber tazminatı. Hacizden önceki bir yıl için. Diğerleri 4. sırada.

b. Nafaka alacakları. Hacizden 1 yıl önceye kadar. Diğerleri 4. sırada.

2) Velayet veya vesayet alacakları

3)

a. Kat mülkiyetinden kaynaklanan ortak giderlere katılım - aidat.

b. Avukatın vekalet alacağı.

4) Diğer.

1,2,3 imtiyazlı alacaktır. 4 imtiyazsızdır.

Sıradan da önce devletin ayna ilişkin vergi alacakları alınır. Emlak vergisi gibi. Ondan sonra da sırada yer almaksızın rehinli alacaklılar alacağını alır.

Önce üst sıra ödenir. Üst sıra ödenmeden alta geçmez. Aynı sıradakiler arasında garameten paylaştırılır.

Sıra cetvelinin kesinleşmesi gerekir. Tebliğ edilen cetvele karşı itiraz ve şikayet yoluna gidilebilir. İtiraza ilişkin dava genel mahkemelerde görülür. Şikayet, icra mahkemesine yapılır. İtiraz da şikayet gibi 7 günlük sürede açılmalıdır.

Cetvel kesinleştikten sonra alacaklılara ödeme yapılır. Ödeme yapılmayan alacaklılara aciz belgesi verilir. Haciz sırasında alacaklılara geçici aciz belgesi verilebilir. Uygulamada fazla çıkmaz.

Alacaklılar, tasarrufun iptali davası açabilirler.

Ödemediği sonra, alacağı ödenmeyenlere kesin aciz belgesi verilir. 1 yıl içinde takip yaparsa giriş muhakemesi yapılmaz, derhal hacze gidebilir. 1 yıldan sonra ise, 69 anlamında belgedir. (İtirazı kaldırır.) Tsaraffun iptali davası açabilir. Hacze iştirak edebilecek bir vesikadır. Tacirler için aciz vesikası sicili düzenlenir. Maddi hukuk bakımından da; 20 yıllık zamanaşımı uygulanır ve faiz talep edilemez. Ancak faiz ödenmedikçe aciz vesikası sicilden silinmez. Doktrinde bu hükümlerin çelişip çelişmediği tartışmalıdır. Doktrin bu yönetmelik hükmü yalnız tacirin imajıyla ilgili sorun yok diyenler çoğunluktadır.

G.H.Y.T bitti.

Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla Takip

Türk Hukuku'na özgü bir takip yoludur. Aşağı yukarı GHYT ile aynıdır. Giriş muhakemesi, süreler farklılık arz ediyor. Çek, bono, poliçe

kambiyo senetleridir.

Alacaklı takip talebinde bulunur. Kambiyo senetlerinde genellikle yetki şartı bulunur. Kambiyo senedinin aslı da talebe eklenir. Ödeme protestosu çekilmişse o da eklenir. Ancak çek kısmen ödenirse, banka, aslını alıp hamile çek fotokopisi verir. Bu durum yargıtay içtihatlarına göre istisnadır.

İcra memuru 4 hususu inceler:

1. Kambiyo senedinin aslının eklenip eklenmediği,
2. Eklenen şeyin kambiyo senedi olup olmadığı,
3. Alacaklının takip yetkisinin olup olmadığı (Yetkili hamil mi?),
4. Kambiyo senedinin vadesinin gelip gelmediği.

Ödeme emrinde ödeme süresi 10 gün olarak gösterilir. Borçlu ödeme emrine itiraz edebileceği gibi şikayet yoluna da başvurabilir. Burada şikayet yolu ikiye ayrılır:

2-3 numaralı hususlara ilişkinse; 5 günlük,

1-4 numaralı hususlara ilişkinse 7 günlük süre vardır.

Ancak çeklerde vade olmaz. İleri düzenleme tarihleri vade olarak kabul ediliyor uygulamada.

Borca itiraz ve imzaya itiraz yapılabilir. İtiraz süresi 5 gündür. Burada itiraz icra mahkemesine sunulur ve daireye yapılmadığından sözlü yapıp tutanağa geçirilemez. Burada itiraz takibi durdurmaz, sadece satış durur. Ancak icra mahkemesi takibi durdurabilir. İmzaya itiraz açıkça belirtilmelidir. Burada sadece itiraz ediyorum demek de yeterli değildir. İtiraz sebepleri de gösterilmelidir. İcra mahkemesi itiraz haklı ya da haksız bulabilir. İtiraz haklı görülürse, takip durur, kararın kesinleşmesiyle takip düşer. İtiraz haklıysa, alacaklı kötü niyetliyse %20 + % 10 tazminata hükmedilir. İtiraz haksızsa, takip durmuşsa devam eder, borçlu %20 + %10 tazminata mahkum edilir. Ancak burada %20'lik tazminata takip durdurulmuşsa ve %10'luk tazminata da imza inkar edilmişse hükmedilir.

Kiralanan Taşınmazın Tahliyesi

a) Kira bedelinin ödenmemesi.

b) Kira süresinin sona ermesi.

Bu sebeplere dayanılarak bu yola gidilebilir. Başka bir sebeple bu yola başvurulamaz. Kira bedelini ve tahliyeyi talep etmek istiyorsa bu yola başvurur. Sadece kira bedeli isteniyorsa genel haciz yoluyla takip yapılır.

Bu takip GHYT'ye benzer. Kiralayan, icra müdürlüğünden takip talebinde bulunur. Birden fazla kiracı varsa hepsine karşı takip yapılmalıdır. (Zorunlu takip arkadaşlığı.)

BK'nın kira sözleşmesi hükümleri önemlidir.

Kiralayan takip talebinde bulunmadan önce uygun bir mehil vermelidir. Konut ve işyeri kirası için en az 30 gündür.

İcra dairesi, ödeme emri gönderir, kiracıya 30 gün içinde öde veya 7 gün içinde itiraz etmesi gerektiği belirtilir. Borçlu itiraz etmeyebilir. 7 gün içinde itiraz etmezse takip kesinleşir. Kira borcu için 30 günün ardından haciz talebinde bulunulur. Kiracı için tahliye talebi 6 ay içinde icra mahkemesinden istenir. Borçlu sözleşmeye itiraz ettiyse; icra mahkemesinden itirazın kaldırılması istenebilir. Ancak bunun için sözleşmenin ya noter tarafından düzenlenmesi ya da imzalarının

onaylanmış olması gerekir. Bu sözleşme bakımından icra mahkemesinin imza inceleme yetkisi yoktur. Adi yazılı sözleşme varsa, alacaklı sulh hukuk mahkemesinden kiranın ödenmesi ve kiralananın tahliyesi talebinde bulunur. Borçlu, başka hususlarda itiraz ederse; örneğin, borcu ödemedi derse ispatlamalıdır.

Kira süresinin dolması;

1. Yazılı kira sözleşmesi olmalıdır.
2. Tahliye taahhüdünün olması gerekir.

Yazılı kira sözleşmesi olmayıp sadece tahliye taahhüdü varsa Yargıtay'a göre, bu yeterlidir.

Sözleşmenin sona ermesinden itibaren 1 ay içinde başvurulmalıdır.

İcra dairesine takip talebi yapılır. İcra müdürü iki husus inceler: a) yazılı kira sözleşmesi ve/ya tahliye taahhüdü olup olmadığı, b) 1 aylık sürenin dolup dolmadığı.

İcra dairesi kiracıya tahliye emri gönderir. Borçlu itiraz etmezse 15 gün içinde tahliye etmek zorundadır. Burada icra dairesi; mahkemesi değil. Borçlu sözleşmeye itiraz edebilir. Noterce düzenlenmiş veya onaylanmış bir sözleşme varsa, yukarıdaki gibi; yoksa da yukarıdaki gibi sulh hukuku mahkemesine.

Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip

İçinde hem ilamlı icra hem ilamsız icra barındırır. m. 45'e göre, bir alacaklı rehin hakkı sahibiyse, önce rehni paraya çevirmek zorundadır. Ancak bundan sonra GHYT yapabilir. İflas yoluyla takip de yapamaz. (Önce rehne başvurma kuralı.) Konut finansmanından doğan alacaklar (TOKİ alacağı gibi), kambyo senedine sahip olan alacak, faiz alacakları için RPÇYT'ye başvurmaksızın diğer yollara başvurmak mümkündür. Hem kambyo senedi olan hem de alacağı rehne bağlanan alacaklı, uygulamada ve Yargıtay kararına göre, tahsilde tekerrür olmamak şartıyla, aynı anda iki takip yapabilir.

Önce rehne başvurma kuralının emredici olup olmadığı tartışmalıdır. İsviçre hukuku çoğunluk olarak emredici olarak kabul edilmektedir. Yargıtay doğrudan bir karar vermemekle beraber, emredici olduğunu kabul ettiği söylenebilir.

a) Taşınır rehni ve b) ipotek birbirinden farklılık arz eder.

a) Taşınır rehni

1. Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip
2. Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip

Taşınır rehnini ilamlı yapabilmek için alacak ve/ya rehin hakkı ilam niteliğinde belgede tespit edilmelidir. (İlam: mahkemenin esasa ilişkin nihai kararının bir sureti.) m.38'de ilam niteliğinde belgeler sayılmıştır. Noterlerin düzenleme şeklinde yaptığı belgeler de bunlardandır.

Bu sayılanlardan biri yoksa ilamsız icraya gidilecektir. GHYT gibi. İtiraz süresi 7 gün, ödeme süresi 15 gündür. Borçlu rehin hakkına itiraz etmek istiyorsa bunu açıkça ve ayrıca belirtmelidir. Borçlu sadece rehin hakkına itiraz edebilir. Borçlu, borcu ikrar etmiş sayılır. Alacaklı itirazın kaldırılmasını isteyebilir veya rehninli takibi bırakıp haciz yoluyla (hacizden başlayarak) takibe başlayabilir.

b) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip

İlam veya ilam niteliğindeki belgede alacak veya rehin hakkı tespit edilmelidir. İpotek Akit Tablosu, kayıtsız şartsız para borcu ikrarı içermelidir. Anapara ipoteği varsa ipotek akit tablosu kayıtsız şartsız para borcu içerir. Limit (maksimal, üst sınır) ipoteği varsa, kural olarak ilamsız icra yapılır. 150/1'e göre, kredi kurumları borçluya hesap özeti (hesap cetveli) ve/ya borcun ödenmesine dair ihtarnameyi noter aracılığıyla tebliğ ederse, limit ipoteği olsa da, doğrudan ilamlı icra takibi yoluna başvurabilir.

Borçlu 8 gün içinde icra mahkemesine şikayet yoluna başvurabilir. Reddedilirse ilamlı icra yoluna devam olunur. İpotek hakkına itiraz ancak yolsuz tescil davasıyla genel mahkemelerde yapılır.

Burada haciz tahtası yoktur. Paraya çevirme hükümleri aynıdır. Burada takip sonunda alacağını tamamen elde edemezse, aciz belgesi verilmez; rehin açığı belgesi verilir. Kesin rehin açığı belgesi ve geçici rehin açığı belgesi. İcra müdürü, ipoteğin alacağı karşılayamayacağını takdir ederse, geçici rehin açığı belgesi verilir. Aciz belgesiyle ilgili hükümler aynen geçerlidir; 1 yıllık süre sonunda 69 anlamında belge olması vs konuda.

İhtiyati Haciz Yargılaması

Bir para alacağı olmalıdır. Rehinle teminat altına alınmamış olmalıdır.

-Yaklaşık ispat aranır. İhtiyati haciz sebepleri, a) muaccel alacak için: hiçbir sebebe gerek yoktur. b) muaccel alacak için: 257'de sayılan sebepler (borçlunun mal kaçırma ihtimali) var olmalıdır. Genel mahkemelerden talep edilir.

İhtiyati haciz şartları:

Madde 257 - Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklarıyla diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir.

Vadesi gelmemiş borçtan dolayı yalnız aşağıdaki hallerde ihtiyati haciz istenebilir:

1 - Borçlunun muayyen yerleşim yeri yoksa;

2 - Borçlu taahhütlerinden kurtulmak maksadiyle mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanır yahut kaçır ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlâl eden hileli işlemlerde bulunursa;

Bu suretle ihtiyati haciz konulursa borç yalnız borçlu hakkında muacceliyet kesbeder.

-Borçlunun dinlenilmesi zorunlu değildir.

İhtiyati haciz talebi reddedilirse alacaklı istinafa başvurabilir. Şu an için temyize gidilir.

İhtiyati haciz kararı verilirse kanun yolu kapalıdır. İki yol var: 1. İtiraz yoluna başvurabilir. Borçlu ve menfaatleri varsa üçüncü kişiler başvurabilir. Borçlunun başvurabilmesi için yargılama sırasında dinlenilmemiş olması gerekir. Üç sebebe dayanarak itiraz edilebilir: a) yetki itirazı b) sebeplere itiraz (muaccel olmadı, mal kaçırma ihtimali yok vs.) c) gösterilen teminata itiraz (Alacaklının elinde ilam varsa teminat gösterilmez. İlam niteliğinde belge varsa hakimın takdiri yetkisi vardır.

Her iki belge de yoksa alacaklının teminat göstermesi zorunludur.) Üçüncü kişi başvuruyorsa sadece sebeplere ve teminata itiraz hakkı vardır. İtiraz kararı veren mahkemeye yapılır. 7 günlük süre içerisinde başvurulmalıdır. Borçlu için ihtiyati haczin icrasından itibaren başlar. Borçlu hazırken yapılmışsa icra tarihinden itibaren, eğer borçlu yokken icra edilmişse ihtiyati haciz tutanağının tebliğinden itibaren. Üçüncü kişi açısından öğrenildiği tarihten itibaren. İtiraz sebepleri mutlaka belirtilmelidir. İtiraz yargılamasında genişletilmesi mümkün değildir, mahkeme gösterilen sebeplerle bağlıdır. Mahkeme borçluyu haklı görürse ihtiyati haczi kaldırabilir veya değiştirebilir. Mesela teminatı değiştirebilir. 2. Teminat üzerine kaldırılabilir. Bu yola sadece borçlu başvurabilir. Üçüncü kişi başvuramaz. Genel olarak borç kadar teminat gösterilir. Herhangi bir süre söz konusu değil, ihtiyati haciz devam ettiği sürece başvurulabilir.

İhtiyati haczin konulması da kaldırılması da kolaydır. Alacaklının ihtiyati haczi ayakta tutması gerekir:

1. Karar alındıktan sonra belli bir süre içinde icra edilmelidir. 10 günlük süre vardır. Aksi halde kendiliğinden kalkar. İhtiyati haciz tedbiri, kendisinden sonraki kesin hacze geçici olarak iştirak eder. Hacze iştiraka ilişkin diğer şartlar burada da aranır.

2. Tamamlayıcı merasim yapılmalıdır. Örneğin takipten önce ihtiyati haciz talep edildiyse haczi icradan itibaren 7 hün içinde ya icra takibi başlatılmalı ya da dava açılmalı. Aksi halde kendiliğinden kalkar. Takip başladı, borçlu itiraz etti, itirazın tebliğinden itibaren 7 gün içinde itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurulmalıdır. Elbette bu 7 günlük süreden sonra bu yollara gidilebilir ancak ihtiyati haciz kalkar.

Alacak davası sırasında ihtiyati haciz kararı alınmışsa davanın sonuçlanmasından itibaren bir ay içerisinde icra takibine başlanmalıdır. Aksi halde ihtiyati haciz tedbiri kalkar.

Eğer alacaklı ihtiyati haciz kararı alıp dava açar da davasında haksız çıkarsa, borçlu alacaklıdan zararının tazminini isteyebilir.

İİK Madde 259 - (Değişik: 3/7/1940 - 3890/1 md.)

“İhtiyati haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 96 ncı maddesinde yazılı teminatı vermeğe mecburdur.

Ancak alacak bir ilama müstenid ise teminat aranmaz.

Alacak ilam mahiyetinde bir vesikaya müstenid ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir eder.

Tazminat davası ihtiyati haczi koyan mahkemede dahi görülür.”

Haksız fiil benzeri bir sorumluluktur, haksız fiil esasları uygulanır. Kusursuz bir sorumluluktur. Haksız fiil (haksız ihtiyati haciz tedbiri kararı alınması), zarar ve illiyet bağı ispat edilmelidir.

İflas Hukuku (Külli İcra)

Bütün alacaklılar birlikte takip eder. Borçlunun bütün malvarlığı üzerinde yapılır. Bir iflas masası oluşturulur.

Borçlunun malvarlığından el çekmesi sağlanır. Bu bazı teorilerle açıklanmıştır.

Alacaklıları Esas Alanlar

Ayni Hak Teorileri: Bazı yazarlar, alacaklılar iflasın açılmasıyla beraber bazı haklar elde eder, bu haklar nedeniyle borçlu mallarından el çeker diyor. Bunlar alacaklı açısından bakanlardır. Bunlardan bazılarına ve en eski olan görüşe göre bu hakkın mülkiyet hakkı olduğunu söylemiştir. Bazıları ise sadece tasarruf yetkisinin ve idare hakkının (bunların ayni hak olduğunu düşünürler) geçeceğini iddia eder. Yine bunlardan bazılarına göre alacaklılar rehin hakkı kazanırlar. Alman Hukukunda da bunu savunanlar vardır. Daha önemsiz bir görüşe göre ise alacaklılar bir el koyma hakkına (iflasa özgü bir ayni hak) sahip olurlar.

Şahis Hak Teorileri: Bu görüşe göre, alacağın kazandığı hak borçlunun malvarlığını paraya çevirme hakkıdır.

Karma Teoriler: Alacaklı bir talep hakkı elde eder. Ancak bir ayni hak gibi sonuç doğururlar.

Borçluyu Esas Alanlar

Hile Teorisi: İflasın açılmasından sonra, borçlunun yapacağı işlemin alacaklılara karşı hile olacağına ilişkin bir faraziye savunurlar.

Ehliyetsizlik Teorisi: Borçlu iflasın açılmasıyla birlikte ehliyetini kaybettiği söyleniyor.

Kamu Hukuku Teorisi: Karma teoriye benzer. Alman ve İsviçre Hukuku'nda kabul edilen görüş budur. Alacaklının kazandığı tek yetki borçlunun malvarlığını külliye paraya çevirerek alacağın orantılı olarak ödenmesidir. Devletten talep edildiğinden idarenin iradesi söz konusu olacaktır. Devlet de sahip olduğu yetkiye dayanarak borçlunun malvarlığına el koyup paraya çevirir. Kısaca görüş böyle.

İflas sebepleri:

1. Şekli iflas sebebi

Alacaklı bir takip gerçekleştiriyor ve bu takibin sonucunda borçlu iflas ediyor.

2. Maddi iflas sebebi

Borçlunun malvarlığında ve şahsında birtakım sebepler ortaya çıkıyor ve alacaklı takip yapmaksızın doğrudan Ticaret Mahkemesinden iflas talep ediyor. Bu sebepler, a) şahsında ortaya çıkan sebepler: borçlunun kaçması, mallarını kaçırmaması; b) malvarlığında ortaya çıkan sebepler: borçlunun ödemelerini tatil etmesi (süreklilik arz ederse.). İleride bu konulara değinilecektir.

Takipli İflas ve Doğrudan İflas

Takipli İflas'ın a) Takip Yoluyla Adi İflas b) Kambyo Senetlerine Özgü İflas Yoluyla Takip olma üzere iki çeşidi vardır.

Kimler İflasa Tabidir?

1. Tacirler: Bir ticari işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işletenler. Tacir sayılanlar, tacir gibi sorumlu olanlar da bu gruba dahildir.
2. Ticaret şirketleri.
3. Kooperatifler
4. Ticareti terk edenler. Ticareti terk eden tacir, ticaret siciline terki ilan edildikten itibaren 1 yıl boyunca iflasa tabidir.
5. Kolektif ve komandit şirketlerin ortakları
6. banka yöneticileri ve denetçileri. Bunların kanuna aykırı işlemlerinden ötürü Bankacılık k. 71inci maddesindeki hususlardan banka yaptırıma maruz kalırsa bunlar da şahsen iflasa tabi olur.
7. Tereke. Örn; bir tacir tam da iflas yoluyla takip yapılırken ölürse, bazı şartlar altında takibin (paylaştırılmamış) terekeye karşı devamı talep edilebilir.

Konkardato talebinin mahkemeden tasdiki istenir. Mahkeme tasdik etmezse, kişi tacir olsun olmasın iflasına karar verilir.